

HUMANISTIKA U TRANZICIJI

Autori postera: grupa Škart

Grupa 484 i Fabrika knjiga organizovale su 2016. godine, kao i u oktobru 2014.¹ i julu 2015,² četvorodnevni seminar “Humanistika u tranziciji”, u Kovačici, od 14. do 17. jula. I ovaj put je namera bila da se studenti društvenih nauka i humanistike podstaknu na razmišljanje i istraživanje uloge obrazovanja i kulture u transformaciji društva.

Predavači i teme predavanja bili su:

14.07.2016. Biljana Đorđević
**Epistokratija obrazovanih ili
obrazovanje za demokratiju?**

Čak i sada kada je univerzalno prihvaćeno pravilo “jedan čovek jedan glas”, ljudi svakodnevno izražavaju intuicije da mudri treba da vladaju jer su mase iracionalne i ljudi neobrazovani. Pitanje ko su “mudri”, “obrazovani”, “visoko-kvalifikovani” nije neproblematično i zavisiće i od toga šta se razume kao znanje – da li eksperti imaju dodatnog uticaja u demokratskim institucijama i demokratskim procesima samo oko tehničkih/činjeničnih pitanja ili i oko etičkih/moralnih/političkih pitanja? Da bi odluka o nekom kompleksnom problemu bila demokratska, potrebno je da bude doneta na proceduralno fer način i da reši neki problem od javnog interesa. Epistokratija obrazovanih za tako nešto nije dovoljna, jer će informacije o potrebama ljudi i povratne informacije o tome da li je problem re-

KOVAČICA,
14–17. JUL, 2016.

1 O seminaru iz 2014, kao i o njegovoj predistoriji, te tekstove tada održanih predavanja, vidi u *Reč* 85 (2015), str. 135-194.

Dostupno i na <http://www.fabrikaknjiga.co.rs/wp-content/uploads/2015/07/Rec-85-31-final.pdf>.

2 O seminaru iz 2015, kao i tekstove tada održanih predavanja, vidi u *Reč* 86 (2016), str. 77-144. Dostupno i na http://www.fabrikaknjiga.co.rs/wp-content/uploads/2016/08/Rec-2016_Final.pdf.

šen moći da se dobiju samo od građana koje karakteriše epistemička raznovrsnost. Tako učenje građana o tome kako da učestvuju u davanju informacija i povratnih informacija i demokratska reforma i samovladavina idu ruku podruku. Neophodno obrazovanje za građenje i očuvanje demokratije nije obrazovanje koje samo reprodukuje postojeći politički poredak već subjektivacijska koncepcija obrazovanja za demokratiju, odnosno obrazovanje koje se bavi pitanjem kako nastaje demokratski subjekt kroz angažman u nedeterminisanim političkim procesima jer demokratija *uvek prevazilazi poredak*.

15.07.2016. Branislav Dimitrijević

Vizuelno obrazovanje u doba paradigme slike

Dok je postalo opšte mesto da je danas 'paradigmu pisma' zamenila 'paradigma slike', u okviru našeg redovnog obrazovanja vizuelnoj kulturi se ne posvećuje gotovo nikakva pažnja. Ta situacija stvara semiotičku zakržljalost i nemogućnost da se ideološki sadržaji posredovani slikama adekvatno prepoznaju i protumače. U najboljem slučaju slike se tumače kao analogne pismu, što one svakako nisu. Predavanje će se baviti načinima 'čitanja' vizuelnih predstava u kontekstu njihove tehnološke multiplikacije i ideološke manipulacije.

156

16.07.2016. Snježana Milivojević

Kritičko čitanje (novih) medija

Predavanje polazi od pretpostavke da su svi mediji jednom bili novi, ali da sa savremenom tehnološkom revolucijom nastaje nova 'medijska ekologija'. Digitalizacija, interent i mobilne platforme preoblikuju informacione potrebe i navike građana u umreženom društvu. Facebook, Netflix ili YouTube menjaju tradicionalni koncept 'informativnih medija' i novinarstva kao jednog od stubova demokratskog društva ('četvrti stub'). Razmotriće se kakav je značaj i kakve su moguće posledice ove 'križe', ili čak 'smrti novinarstva', na građanski angažman i savremenu demokratiju. Razgovaraće se i o uspešnosti medijske tranzicije, izgradnji medijskih institucija, politika i sistema koji obezbeđuju da se medijske kuće nastale u analogno doba uspešno transformišu u digitalnoj eri.

17.07.2016. Ana Kolarić

Sukob i (neformalno) obrazovanje: Dora Marsden i "slobodna žena"

Na primeru Dore Marsden (1882-1960) i njenog časopisa, govoriće se o značaju sukoba i rasprave u obrazovne svrhe (Apple, Graff), te u javnom prostoru uopšte. Godine 1911. Dora Marsden, zajedno sa Meri Gotrop, pokreće časopis *The Freewo-*

man. *A Weekly Feminist Review*. Za manje od godinu dana ovaj časopis je postao mesto žive rasprave o brojnim važnim feminističkim pitanjima: od toga šta čini slobodnu ženu, preko analize i kritike prihvaćenih modela moralnosti i seksualnosti, opisa društvenih i ekonomskih problema sa kojima se žene svakodnevno suočavaju, do kritičkih priloga u kojima se razmatralo žensko stvaralaštvo, kao i reprezentacije žena u umetnosti i književnosti. Časopis se ugasio već 1912. Kao urednica, Dora Marsden je pravila prostor u kome su drugi mogli da praktikuju svoju slobodu. To je bio i obrazovni prostor: rasprava i sukob bili su sredstva za formiranje i negovanje autora i autorki koji slobodno misle.

Kratke biografije predavača:

Biljana Đorđević je asistentkinja na Fakultetu političkih nauka na grupi političko-teorijskih predmeta. Pored Fakulteta političkih nauka gde je trenutno na doktorskim studijama, studirala je i na Odeljenju za politiku i međunarodne odnose Univerziteta u Oksfordu. Njena istraživačka interesovanja su savremene teorije demokratije, teorije građanstva i studije migracija.

Branislav Dimitrijević je profesor istorije i teorije umetnosti na Visokoj školi za likovnu i primenjenu umetnost u Beogradu. Piše o umetničkim i političkim teorijama i praksama, a posebno se bavi jugoslovenskim socijalističkim periodom. Bio je kustos velikog broja izložbi savremene umetnosti (npr. Gud Lajf, 52. Oktobarski salon, Beograd, 2012; No Network, Atomiški bunker, Konjic, 2011; i dr.) i autor je niza knjiga i umetničkih kataloga među kojima su: *O normalnosti: Umetnost u Srbiji 1989-2001*; *Protiv umetnosti: Goran Đorđević – Kopije*; itd.

157

Snježana Milivojević je profesorka javnog mnjenja i medijskih studija na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Beogradu. Koautorka je knjige *Ekranizacija izbora*, autorka studija *Media Monitoring Manual* i *Televizija u Evropi – Srbija*, kao i velikog broja istraživačkih projekata iz oblasti medija i komunikacija. Oblasti naučnog i istraživačkog interesovanja su joj politička komunikacija, javno mnjenje, medijska politika, te mediji i politike sećanja. Predavala je na više evropskih i američkih univerziteta. Godine 2015. objavila je knjigu *Mediji, ideologija i kultura*.

Ana Kolarić magistrirala je u oblasti *Ženske studije i studije roda u Evropi*, na odseku za Studije roda na Centralnoevropskom univerzitetu u Budimpešti i na odseku za Studije roda na Fakultetu humanistike Univerziteta u Utrehtu. Odbranila je master tezu pod nazivom “Gender and ethnic stereotypes in Serbian language and literature

textbooks from elementary schools in the 2000s”. Od 2010. godine radi kao asistentkinja na odseku za Opštu književnost i teoriju književnosti Filološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Od 2011. članica je istraživačkog projekta *Knjiženstvo: teorija i istorija ženske književnosti na srpskom jeziku do 1915*. Godine 2015. odbranila je doktorsku tezu pod naslovom “Rod, književnost i modernost u periodici s početka 20. veka: *Žena (1911-1914) i The Freewoman (1911-1912)*”.

Sadržaj i program seminara osmislili su Dejan Ilić, Biljana Đorđević, Ana Kolarić i Robert Kozma (Grupa 484), koji je, zajedno s Tamarom Cvetković, bio i organizator seminara. Ovde objavljujemo tekstove nastale na osnovu održanih predavanja.

Fabrika knjiga i Grupa 484